

Viken fylkeskommune

Vår dato: 27.01.2022
Deres dato: 17.12.2021
Vår referanse: [Vår ref]
Deres referanse: 3598/2021-
2021/735

Høring om oppdeling av Viken

Vi viser til deres brev datert 17. desember hvor dere inviterer oss til å sende inn høringsuttalelse vedrørende en eventuell deling av Viken.

NHO Viken Oslo er den største regionforeningen i landets største arbeidsgiverorganisasjon med ca 9 3 50 medlemsbedrifter som sysselsetter over 215 000 årsverk. Av disse holder omtrent 5 250 til i Viken og de sysselsetter nesten 113 000 årsverk.

NHO Viken Oslo vil samarbeide med de til enhver tid eksisterende fylkeskommunene. Fylkeskommunen leverer tjenester som er viktige for våre bedrifter innenfor kompetanse, samferdsel og næringsutvikling. Uansett fylkesinndeling trenger bedriftene en skikkelig satsing for å løfte yrkesfag, sikre læreplasser, styrke mobiliteten for bedrifter og arbeidstakere og skape nye grønne arbeidsplasser. Gode tjenester til befolkningen og næringslivet bør stå i sentrum når politikerne skal vurdere hvorvidt Viken skal oppløses eller ikke.

Fylkesrådet peker på at en oppsplitting til mindre fylkeskommuner vil styrke demokratiet, siden beslutningene tas nærmere befolkningen. Vi er enige i at dette kan være en positiv effekt ved en oppdeling. Samtidig er det viktig for fylkeskommunens legitimitet at den er i stand til å levere gode tjenester, og det er disse som merkes i folks hverdag – ikke hvor Fylkeshuset befinner seg.

Økonomiske konsekvenser

Det har blitt brukt 350 millioner kroner på å opprette Viken. Det vil koste inntil 440 millioner kroner å splitte opp igjen. Det er viktig å vurdere om en ny omorganisering er den beste bruken av fellesskapets midler, eller om disse midlene kunne blitt brukt til å utvikle et bedre tjenestetilbud for innbyggerne og bedriftene.

I Fylkesrådets innstilling (pkt 6) forutsettes det at kostnaden ved en oppdeling finansieres i sin helhet fra staten, og at staten sikrer at de nye fylkeskommunene får en sunn økonomi. To av de nye fylkene forventes å få betydelig underfinansiering av drift og planlagte investeringer de kommende år. For Østfold dreier det seg om 50-175 millioner kr pr år, og for Buskerud om 10-60 millioner kr pr år. Dette er bekymringsfullt. Mot slutten av 10-årsperioden er dette mer enn dobbelt så mye som forventet mindreforbruk (overskudd) i Akershus i det beste året i perioden.

NHO Viken Oslo er i tvil om Fylkesrådets forutsetning om statlig dekning vil kunne innfris, på lengre sikt og under skiftende politiske regimer. Regjeringen har varslet støtte til oppdelingskostnader, men det store økonomiske problemet på lengre sikt er underfinansieringen av drift og investeringer i Østfold og Buskerud i årene som kommer. Selv om regjeringen skulle

velge å kompensere dette ved å endre inntektssystemet til fylkene, er det et spørsmål hvordan dette skal finansieres over statsbudsjettet.

Aldring og økte pensjons- og helseutgifter vil sammen med lavere oljeinntekter svekke det budsjettmessige handlingsrommet fremover. Vi må derfor legge til grunn at andre viktige formål kan bli kuttet dersom merkostnader som følge av fylkesoppdeling skal løses ved økte overføringer fra staten. Ikke minst er vi bekymret for at dette kan gå ut over offentlig deltakelse i satsinger som er vesentlige for å skape nye jobber og løse klimautfordringene. Når handlingsrommet blir mindre og økt forbruk ett sted må dekkes inn ved lavere forbruk et annet sted, kan bedrifter og innbyggere bli rammet like hardt uansett om merforbruket skal dekkes av staten eller av fylkeskommunene selv.

Konsekvenser for kvaliteten på tjenestetilbudet

Utredningen peker på at en oppløsning av Viken vil kunne føre til tap av verdifull kompetanse i organisasjonen. Mange av medarbeiderne Viken har rekruttert, har søkt seg til stillingene fordi man kan kunne tilby mer robuste fagmiljøer. Vi merker oss at utredningen ikke tror at basistjenestene Viken leverer vil bli skadelidende som følge av en oppløsning.

Vi er likevel bekymret for at Viken ikke vil få videreutviklet og forbedret sitt tjenestetilbud i tråd med de ambisiøse målsetningene Viken har satt seg. Det gjelder for eksempel innenfor fagopplæring og rekruttering av lærebedrifter, hvor vi vet at vi trenger et skikkelig løft for å dekke bedriftenes behov for kompetanse. Det gjelder også arbeidet for å ruste opp fylkesveier og sikre et enda bedre kollektivtilbud, slik at folk kommer seg på jobb og varene kommer seg fram til markedene på en så sikker, trygg og effektiv måte som mulig. Her trenger vi ikke bare status quo, men at man både tenker smartere, mer effektivt og styrker tjenestene.

Om åtte år skal FNs bærekraftsmål være nådd. Viken har tatt en lederrolle i bærekraftsarbeidet, noe som blir lagt merke til av andre fylker og kommuner. Et sterkere fagmiljø har vært en forutsetning for dette. Vi er bekymret for at bærekraftsarbeidet kan miste fart i en oppløsningsprosess hvor mye interne krefter må brukes på omorganisering.

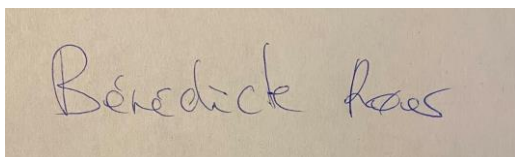
Konsekvenser for helhetlig by- og regionutvikling

Viken fylke består av mange bo- og arbeidsmarkeder som krysser kommunegrensene. Det samme gjelder for næringsklynger og samarbeid mellom bedrifter, kommuner og forskings- og innovasjonsmiljøer. En oppdeling til tre fylkeskommuner vil skape nye skillelinjer i disse bo- og arbeidsmarkedene. Dersom man gjør dette, vil det være viktig at man i de nye fylkene tenker helhetlig regionutvikling på tvers av grensene. Det vil etter vårt syn være positivt om man beholder harmoniseringen av støtteordninger til næringsutvikling som Viken har begynt på, fremfor å gå tilbake til å ha mange ulike ordninger. Det vil også være viktig å ha et tett samarbeid med Oslo om areal- og samferdselspolitikk uavhengig av hvilken fylkesinndeling som blir resultatet av denne prosessen. Både Buskerud, Akershus og Østfold er tett knyttet til Oslo som arbeidsmarked og opplever mange av de samme utfordringene. Disse utfordringene må ses i sammenheng, ikke hver for seg.

Som nevnt innledningsvis vil NHO Viken Oslo forholde seg til den til enhver tid gjeldende inndeling av fylkeskommuner. Vi har merket oss argumenter om at mindre fylkeskommuner kan

styrke nærdemokratiet, og gi større legitimitet i befolkningen. Samtidig vil en oppløsning føre til tap av kompetanse og man risikerer at innbyggerne og bedriftene ikke får den videreutviklingen av tjenestene man trenger. Dersom Fylkestinget beslutter å søke om oppløsning, vil det være viktig å legge opp til en prosess som begrenser dette tapet så mye som mulig – og at man tar med seg det positive i det Viken har fått til, tilbake til de nye fylkene.

Med vennlig hilsen

Bénédicte Rør
Fungerende regiondirektør
NHO Viken Oslo